Rahvusarhiivi fotoloo konkurss

Ajaloolised objektid ja sündmused fotodel kuni 1991. aastani

Käesoleva konkursiga soovime üles leida **seniavaldamata fotojäädvustusi ajalooliselt ja kultuurilooliselt olulistest objektidest ja sündmustest Eesti ajaloos kuni 1991. aastani**. Konkursile ootame fotosid ajalooliste objektide (ehitis, mälestusmärk, ohvrikivi või looduslik tunnismärk maastikul, lahingupaik jms) jäädvustustega varasemal ajal, ennekõike 20. sajandi esimesel poolel või 19. sajandil[1]. Hindame ka lisatööd, kus varasemal perioodil jäädvustatut kõrvutatakse hilisemast perioodist, s.o 20. sajandi teisest poolest või ka kaasajast pärit fotoga samas asukohas paiknevast objektist. Ühe või mitme objekti võrdlusena koostatud tööde lisaväärtuseks peame ajas toimunud muutuste visualiseerimist.

Ajaloolisi sündmusi peegeldavate fotode juurde palume lisada isikupärased kirjeldused ehk fotolood, mis aitavad avada perekondlikku seost taustasündmusega. Fotolugude kirjapanemise juures on hea, kui jutustajad kirjeldaksid hetki, mida nad ise kogesid, ning sündmusi, mida ise vahetult nägid. Kui see ei ole võimalik, võib tugineda kuuldud kirjeldustele ja teiste inimeste kogemustele. Näitena pakume järgmise teemavaliku:

*1905. a revolutsioon, *Esimene maailmasõda, *1917. a revolutsioon Venemaal, *Eesti iseseisvuse väljakuulatamine veebruaris 1918, *Vabadussõda 1918–1920, *Tartu rahu, *Eesti Vabariigi parlamendi- ja presidendivalimised 1918–1940, *Eesti riigijuhtide ringsõidud Eestis ja välisvisiidid, *Vabadussõjalaste liikumine ja poliitilised meeleavaldused, *1934. a riigipööre ja vaikiv ajastu, *Nõukogude vägede Eestisse tulemine 1939, *Nõukogude võimu kehtestamine ja ENSV väljakuulutamine 1940, *1941. a juuniküüditamine, *Saksa vägede Eestisse tulemine 1941, *Riigijuhid ja poliitilised sündmused Saksa okupatsiooni ajal, *Põgenemine läände 1944, *Nõukogude vägede Eestisse jõudmine 1944, *Teise maailmasõja lõpu tähistamine 1945, *Kolhooside loomine, *1949. a märtsiküüditamine, *Küüditatute elu Siberis, *Kokkupuuted metsavendadega, varjuelu metsas, *Stalini surm 1953, *Nõukogude Eesti valitsusjuhtide ringkäigud ja kohtumised rahvaga, *Nõukogude võimu esindajad (sõjaväelased, parteijuhid jt) linnapildis ja maal, *Rahvuslipu kasutamine Nõukogude võimu ajal, *Rahvusliku või poliitilise tooniga üritused, näiteks 1969. a üldlaulupidu, 1980. a olümpiamängude purjeregatt jm, *Oluliste ühiskondlike hoonete ja ausammaste ehitamine

[1] Kui kaugest ajast on pärit meie vanemad fotod? Esimesed dagerrotüüpi fotod jõudsid Eesti maksujõuliste inimesteni juba 19. sajandi keskel. Siiski ei ole kuigi tõenäoline, et selliseid haruldasi, hõbetatud vaskplaadile jäädvustatud fotosid võiks kohata esivanemate fotokogudes. Dagerro- ja ferrotüüpi (kujutis plekitükil) fotod asuvad enamasti muuseumides ja arhiivides või on koos kohalike sakslastega rännanud Eestist välja. Paberil foto muutus dagerro- ja ferrotüüpi fotodest peagi populaarsemaks, seda nii lihtsama fotografeerimise meetodi kui ka tunduvalt odavama hinna tõttu. 1880. aastateks oli Eestis portreepildi tegemine väga levinud, päevapiltnikke ja fotoateljeesid tekkis üha juurde. Kunstiliste fotode eest saadi üle-Euroopaline tunnustus 1890. aastatel. Fotoamatöörid ehk piltnikud lihtrahva seast hakkasid sel perioodil samuti aktiivselt tegutsema. Ligi viiekümne-aastase arengu järel oli fotograafia jõudnud inimeste igapäevaellu ning 19.-/20. sajandi vahetusest saavad enamasti alguse tänaseni säilinud fotod esivanematest. Sarnane on lugu olustikupiltide ja kõikvõimalike sündmuste jäädvustamisega fotopaberile. Paberist samm edasi tulid slaidid, mis 1970. aastate keskpaigast vallutasid tavainimeste fotokogud. Umbes samal ajal jõudsid tavakasutusse ka esimesed paberil värvifotod. Vaata lisaks: Esimesed piltnikud ja fotod Eestis: http://www.kirmus.ee/Valjaanded/ekmar/esimest.html; Rahvusarhiivi kogudes leiduvad ajaloolised fotod, andmebaas FOTIS: http://www.ra.ee/fotis/; Ajalooliste fotode kogud Eesti Rahva Muuseumis: http://www.erm.ee/?node=2; Karl Hintzeri fotosid paadipõgenikest 1944: http://www.hot.ee/hintzer/laeva_0.htm

ning avamine, näiteks Estonia teater, Linnahall jm, *Ausammaste ja monumentide rikkumine ning hävitamine, *Esimene välisreis Nõukogude ajal, *Välismaal elanud sugulaste külaskäigud, kodu- ja väliseestlaste kohtumised, *Poliitilis-ühiskondlikud aktsioonid ja rahvuslikud kogunemised 1980ndatel, *Eesti iseseisvuse taastamine 1991.

NB! Rõhutame, et nimekirjas esitatud teemaring ei ole suletud. Teretulnud on kõikvõimalikud fotojäädvustused ühiskonnale ja ajaloole kaalukatest hetkedest.

Lisaks objektidele ja sündmustele ootame konkursile fotosid ka Eesti ajaloos tähenduslikku rolli kandnud **isikutest**. Samuti väärtustame fotosid inimestest, kelle elutee kajastab Eesti riigile ja rahvale ajaloolise tähtsusega hetki või kes muul moel sobivad oma aega hästi iseloomustama. Nii saame ellu äratada mõnegi perekonna fotoalbumisse peitunud foto, millel kujutatud inimesed saavad tuttavateks ja nende elukäiku kirjeldava fotoloo kaudu rikastub meie oma perekonna lugu.

Konkursile ootame kaastöid põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastelt. Tööde vormistamise juures on abiks vastav **näidis** (vt lk 3–5) ning alltoodud nõuded. Konkursitööde esitamise tähtaeg on **30. märts 2012**.

Rahvusarhiivi fotoloo konkursi nõuded:

- Ühe töö raames võib esitada **ühe kuni 20 fotot**.
- Iga foto kohta peab olema vähemalt **pooleleheküljeline (A4) siduv lugu** fotol kujutatud sündmuste, objektide või inimeste kohta.
- Iga foto juures on oluline ära märkida:
  - sündmuse ja isiku(te) nimed
  - pildistamise aeg ja koht
  - võimalusel foto autor / fotograaf ning pildistamisel kasutatud tehnika
- Iga kirjeldatav foto peab pärinema **isiklike / perekondlike kogude hulgast** ja see ei tohi olla varem avaldatud.
- Fotod palume saata võimalusel **digitaalsetena** töö autorile sobivas formaadis, kuid võtame vastu ka originaale või paberalusele kopeeritud fotosid. Originaalina saadetud fotod tagastame fotoloo koostajale pärast konkursi lõppu. (Kui kirjeldatav foto on kinnitatud fotoalbumisse, siis on kõige mõistlikum teha fotost digitaalkoopia, mitte hakata fotot albumilehelt lahti tõmbama ega originaali tööle lisama. Vältige kindlasti originaali kleepimist!).
- Fotosid kirjeldavad **lood** võib saata **kas paberalusel või elektrooniliselt** (e-postiga, CD- või DVD-plaadil). Paberil esitatud lugude alusena soovitame kaasaegset printeripaberit.
- Igal fotoloo autoril palume tööle lisada oma **nimi** ja **kontaktid** (e-post, telefon).

Kõik konkursil osalevad õpilased saavad Rahvusarhiivilt tänukirja ning paarkümmend paremat kaastöölist auhinna koos kutsega tänuüritusele. Kogutud tööd säilitatakse Rahvusarhiivis ja need on mõeldud kasutamiseks kõigile ajaloohuvilistele. Kindlasti palume **töö autoril konkursitöö lõpus allkirjaga kinnitada**, kas ta lubab **kõiki** esitatud andmeid Rahvusarhiivil avaldada ja uurijatel arhiivis kasutada. Fotoloo koostamise käigus võib lisaks õpetajatele nõu küsida Rahvusarhiivi kontaktisikult: birgit.kibal@ra.ee, 53 450 403.

Soovime aktiivset konkursil osalemist!

Rahvusarhiiv, J. Liivi 4, 50409, Tartu
http://www.ra.ee
http://www.ra.ee/fotis/

NÄIDIS: avaleht

Kooli nimi

Tammiku Põhikool

Õpilase ees- ja perenimi

Töö pealkiri vabal valikul

Jaan Jaanson

Huvitavaid leide minu vanaisa August Jaansoni fotoalbumitest

Rahvusarhiivi fotoloo konkurss Ajaloolised objektid ja sündmused fotodel kuni 1991. aastani

Juhendaja: Jüri Jürgenson

Õpetaja või juhendaja ees- ja perenimi

Töö koostamise koht ja aasta

Tammiku, 2011

NÄIDIS: sisuosa

Foto
NB! Siin nähtav pilt on lisatud vaid arusaadavuse huvides. Tööde esitamise käigus ei ole nõutav pilti tekstifaili sisse lisada. Digiteeritud fotod võib saata ka eraldi failidena ning võtame vastu ka originaalfotosid, mille hiljem tagastame.

Tekst ehk fotolugu (kuni üks lehekülg). Vaata ka foto kirjelduse soovitusi lk 2.

Sel matusepildil on jäädvustatud Mihkel Keremann (1855–1905). Leinajate hulgas esireas paremalt kolmas on tema lesk Mari, neiupõlvenimega Mägin (1860–1941). Mari süles kolmekuune laps Aleksander (1905–1970), kellest sai hiljem ja just selle ajaloosündmuse tõukel Eesti Vabariigi ohvitser. Linalakk noormees Mari kõrval on Mihkli vanim poeg Rudolf Keremann (1882–1951) koos oma õe Paulinega, kel süles tütar Kati. Foto on tehtud 31. detsembril 1905 Mihkel Keremanni kodutalu Murru taustal. Fotograaf teadmata.

Vana kalendri järgi 28. detsembril 1905. aastal lasksid karistussalklased Kahula külas Virumaal külameeste silme all maha Mihkel Keremanni. Teda süüdistati keisrile palvekirja saatmises ja kuna ta oli kohalike hulgas n.ö peamees (Jõhvi valla abitalitaja), siis otsustati just tema teistele hirmuks hukata. Surmaotsus viidi täide veerandtunniga. Kohalikele oli selline järsk ja jõhker tegutsemine riigivõimude poolt väga ootamatu ja jättis ülekohtutundena inimeste mällu valusa jälje pikaks ajaks.

Kui vaatasin esimest korda Mihkel Keremanni matusepilti, siis panin imeks, et tal olid käes labakindad. Kui küsisin selle kohta seletust, siis ei teatud õieti, miks nii oli. Arvati, et ehk selle pärast, et matus toimus talvel; või ehk kuulusid kindad tollel ajal suririiete hulka. Üks paljudest seletustest oli, et varem olla räägitud: Mihkli käed olid läbi lastud, sellepärast olid talle kindad kätte pandud. See tundus mulle uskumatu seletus kuni sinnamaani, kui ma tõepoolest lugesin ridarealt läbi nii küla- kui ka perepärimuse. Ja mulle sai selgeks: see pidi olema õige seletus. Kuulisurm, nagu enne arvasin, ei tulnud ühest kuulist. Ikka ja jälle kirjeldatakse aeglast surma, kuulidele lisaks ka mõõgalööke.

NÄIDIS: tagaleht

Luban töös esitatud andmeid Rahvusarhiivil avaldada ja huvilistel arhiivis kasutada.

.....
Jaan Jaanson

Töö autori allkiri ja nimi

jaan.jaanson@tammikupk.ee
101 11000

Kontaktid